

בלונים

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תליאביב, רחוב גורדון 3, מל. 03-232262/3/4. תאריך: 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך-מישנה: דוב איתן • עורך תבנית: יוסי שנין • עורך כיתוב: גיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפירי ענת פרגוסטי וציפי מנשה • עורך דפוס: יפתח שביט • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המול: העולם הזה בע"מ • הדפסה: הרפוס החדש בע"מ, תליאביב • הסצה: גר" בע"מ

קליא יוני

של הכותב נמחק, יחד עם שמו. לעיני הקורא הופיע השבועון כיישות אחד, כאילו היה זה איש אחד שכתב את העיתון כולו.

סיגנון זה מצא לו מחקים בעולם כולו. יש בוודאי עשרות רבות של שבועונים, בשפות רבות, המחקים את טיפוס המפורסמים ביותר הם ל'אכס' פרס הצרפתי ודר שמיגל הגרמני. העולם הזה, כך נרמז לי, היה קרוב יותר למקור מאשר כל האחרים. עיצבנו שפה מיוחדת, שתאים לשיטה זו — וכך נוצרה שפה עיתונאית עברית חדשה, שכל עיתוני ישראל חיקו אותה במשך הזמן.

אולם לא חיקו את שיטת טיפוס באופן עיוור. החל מהגליון הראשון בעריכתי (העולם הזה 651, אפריל 1950) ערכנו ניסויים בלתי-פוסקים, כדי להתאים את שיטתנו העיתונאית לצרכים הישראליים המשתנים. בעוד שסיגנון הגליונות הראשונים רמה כמעט לגמרי לסיגנון טיפוס, החלו כבר כעבור זמן קצר שינויים וסתיבות. שמנו את הדגש הרבה יותר על תצלומים, הכנסנו כתבות מצולמות ודיווחי-מחקר ארוכים יותר, עד שהתגבשה השיטה המיוחדת של העולם הזה, שאינו דומה עוד לשום עיתון אחר בעולם.

אך עדיין יש בעולם הזה זיקה רבה לסיגנון המקורי של טיפוס. מדרורים כמו במדינה, אנשים, מיכתבים, קול' נוע וכו', וגם מדרו זה עצמו, מבוססים על שיטת טיפוס, וגם ראשי-המדרורים הועתקו מטיפוס (ששינה בינתיים את צורתם במיקצת).

כעבור הרבה שנים התחלנו לציין ב' העולם הזה, בצורה מוגבלת, את שמות הכותבים, לפחות במדרורים מיוחדים, בעלי אופי אישי, או בכתבות גדולות יותר. גם טיפוס נכנע לרוח-הזמן והחל מפרסם את שמות הכותבים.

אולם יחסנו לטיפוס סבל תמיד מ' מידה מסוימת של פיצול-האישיות. ככל שהערכנו את השיטה העיתונאית של טיפוס, כן תיעבנו את גישתו ה' פוליטית-חברתית. העולם הזה היה תמיד עיתון יוני — מטיף לשלום, ל' ניטרליות ולצדק חברתי. טיפוס היה תמיד עיתון גיצני מובהק — מטיף ל' מילחמה (לפחות במיזרח אסיה), לגישה אמריקאית-בלעדית ולשמרנות חבר' תית-כלכלית. כמעט בכל עניין עמדו העולם הזה וטיפוס משני עברי המית' רס. מבחינה זו טיפוס ואריאל שרון אכן ראויים זה לזה. אילו היה שרון גנרל אמריקאי, היה טיפוס מאמץ אותו אל ליבו.

אך גם במישור זה יש לפחות דבר אחד משותף לשני השבועונים: המעורבות. ריעותינו מנוגדות באופן קוטבי — אך משותפת לנו האמונה שתפקידו של עיתון הוא להשפיע על התהליכי החברה ולהיות חלק ממנה. כפי שהגדיר זאת טיפוס: „אנחנו אוניקטיביים, אך לא ניטרליים.”

מזה כמה שבועות עומד ה' שבועון האמריקאי טיפוס במרכז ה' התעניינות, כשל מישפטו של אריאל שרון, אצלנו, אנשי העולם הזה, זה מעורר וזכרונות רבים, כי טיפוס מילא בשעתו תפקיד חשוב בהתפתחותנו. אך ששבועון אמריקאי זה נולד עוד כשנות ה-20, הוא התחיל להיות מוכר בארץ רק אחרי מלחמת-העצמאות. ב' סוף שנות ה-40, עד אז שלטו בשוק הארצי-ישראלי השבועונים הבריטיים. אחרי צאת הבריטים מהארץ החלה גואה כאן האופנה האמריקאית, וטיפוס רכב ארצה על גל זה.

גם אני הפכתי חסיד נלהב של סיגנון טיפוס, וקראתי את גליונותיו באדיקות

שער "טיימ"

דמיון וניגוד קוטבי

מרי שבוע, כאשר ניגשתי, יחד עם קבור צת חברים, לתכנן את הוצאתו של שבוע עון ישראלי, עמדה דוגמה זו לנגד עינינו. וכאשר רכשנו, באפריל 1950, את השבועון העולם הזה (שנוסד 13 שנים לפני כן), החלטנו להפכו למעין טיפוס ישראלי.

טיפוס חולל מהפכה בעיתונות האמ' ריקנית והעולמית. הוא הנהיג שיטה הקרויה בפיו „דיווח פרשני”. כלומר: דיווח שבו אין הפרדה בין ציון העובדות ובין פרשנותם. באיטלה של אוניק' טיביות מלאכותית, כנהוג ביומונים ה' אמריקאיים. טיפוס גרס שלקורא המו' דרני, שאינו מומחה לכל, ושאינו לו זמן וסבלנות להתעמק בכל נושא, יש להגיש מוצר מוגמר: סיפור עיתונאי שוטף ומעניין, שבו יש כל העובדות הנוגעות-לעניין וגם פירושו והבהרת משמעותו, לפי מיטב הבנת העיתון. אין כאן יומרה לאוניקטיביות מוחלטת. הערכת העיתון משתקפת בדיווח, (בע' לי גישה זו טוענים כי גם בדיווח ה' אוניקטיבי-כביכול של היומונים אין אוניקטיביות אמיתית, אלא שגישה העיתון מתבטאת בצורה מוסווית יותר). חידוש אחר של טיפוס היה באחידות

סיגנונו. החומר שהתקבל מן הכתבים, ושהושלם על-ידי אנשי המחקר וההע' רכה, עבר תהליך של שיכתוב בידי אנ' שים שמיקצוים בכך. הסיגנון האישי

העולם הזה 2474

ד.א.א.א.א.